

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován ESF a OPVK

VY_52_INOVACE_ZBO2_4064HO

Výukový materiál v rámci projektu OPVK 1.5 Peníze středním školám

Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0883
Název projektu:	Rozvoj vzdělanosti
Číslo šablony:	V/2
Datum vytvoření:	5.3.2013
Autor:	Bc. Marie Horvátová
Určeno pro předmět:	Zbožíznalství
Tematická oblast:	Textilní zboží
Obor vzdělání:	Obchodník (66-41-L/01) 2. ročník

Název výukového materiálu: Tkaniny, pleteniny, netkané textilie – základní pojmy, základní vazby

Materiál byl vytvořen v souladu se ŠVP příslušného oboru vzdělání.

Popis využití: Název výukového materiálu byl vytvořen s pomocí programu PowerPoint, na závěr shrnutí a procvičování kontrolních otázek.

Výkladová hodina s procvičováním – diskuze

VAZBY TKANIN

VAZBY TKANIN

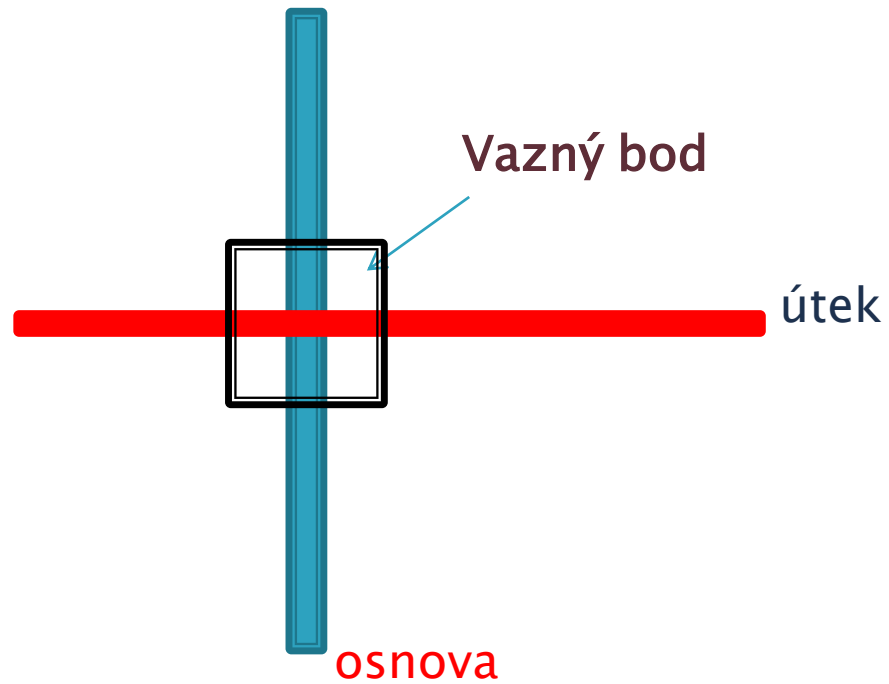
TKANINY se vyrábějí vzájemným provazováním dvou soustav nití na sebe kolmých

Osnova – podélná soustava nití ve tkanině

Útek – příčná soustava nití ve tkanině

VAZBA TKANINY

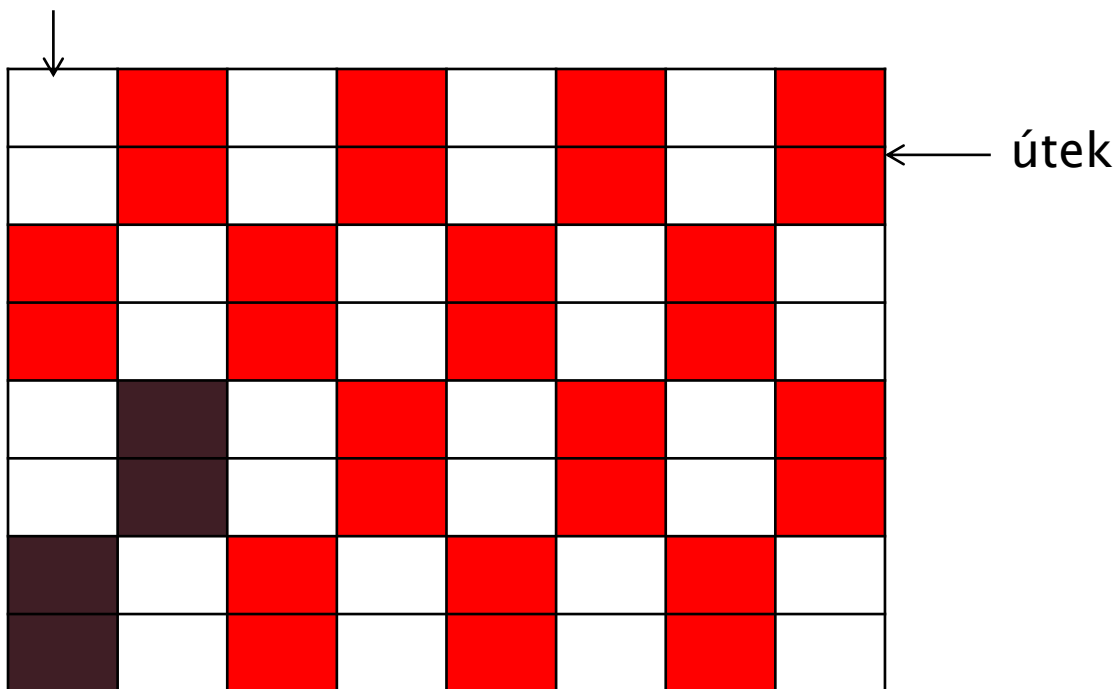
Vazný bod – místo, kde se kříží osnova s útkem

VAZBA TKANINY

Střída vazby - počet vazných bodů osnovních a útkových tvořící vazbu

osnova

Střída vazby

Střída vzoru – je určitý počet nití osnovních a útkových, které tvoří vzor.

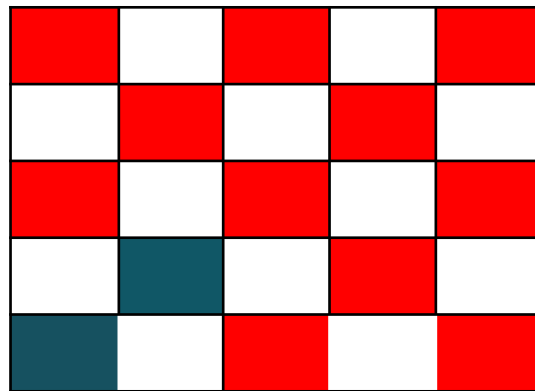
Dostava – je to hustota tkaniny = určitý počet nití osnovních a útkových na 1x1 cm

Základní vazby :

- ❖ plátnová
- ❖ keprová
- ❖ atlasová

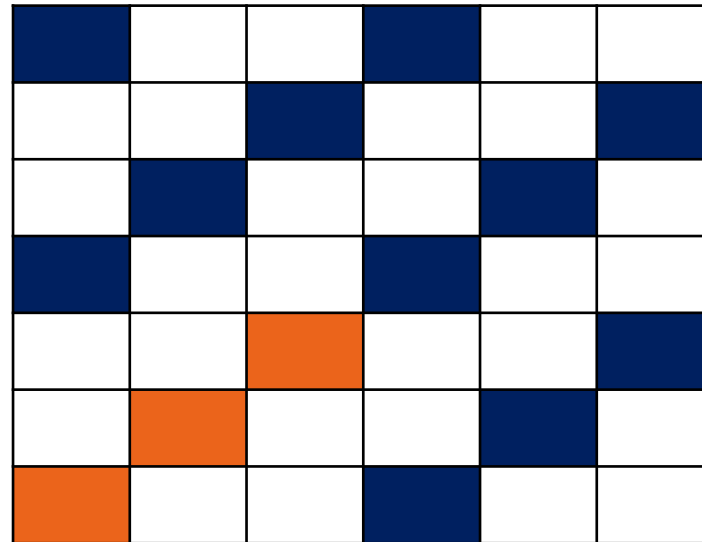
VAZBA PLÁTNOVÁ

- má nejmenší střídu 2/2, to znamená 2 nitě osnovní a 2 nitě útkové, které se stále provazují
- je nejjednodušší
- je oboustranná – rub a líc je stejný
- je pevná

VAZBA KEPROVÁ

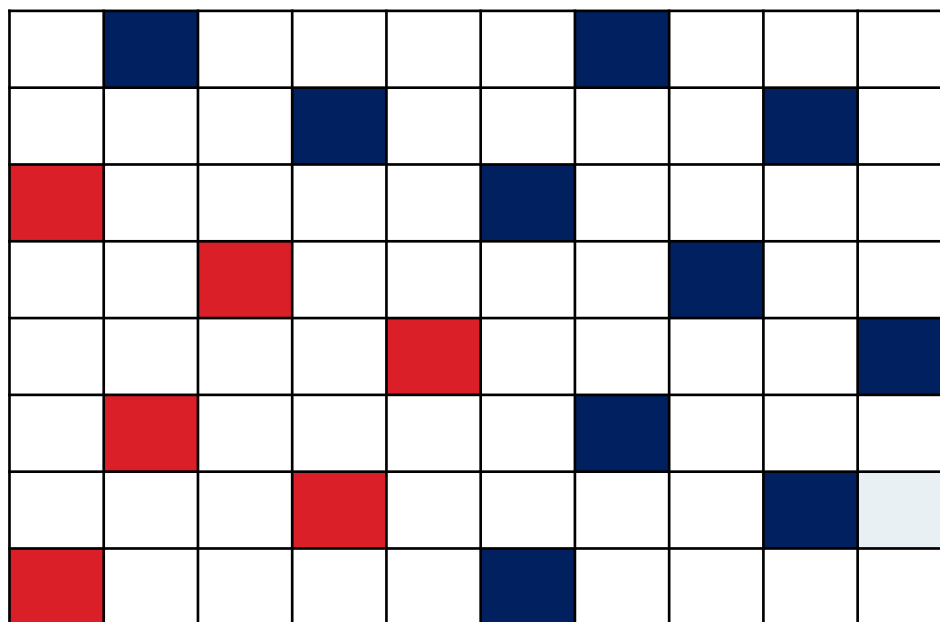
- má nejmenší střídu 3/3 (3 nitě útkové a 3 nitě osnovní se stále provazují)
- na tkanině se se tvoří šikmé řádky v úhlu 45 stupňů

VAZBA ATLASOVÁ

- má nejmenší střihu 5/5 (5 nití útkových a 5 nití osnovních)
- vazné body se vzájemně nedotýkají
- povrch tkaniny je hladký a stejnoměrný

Od těchto základních vazeb jsou pak odvozeny další textilní vazby, rozmanité struktury a vzhledu.

Jsou to například vazby:

- rypsová
- panamová
- kepr zesílený
- kepr hrotový
- kepr lomený
- atlas zesílený atd.

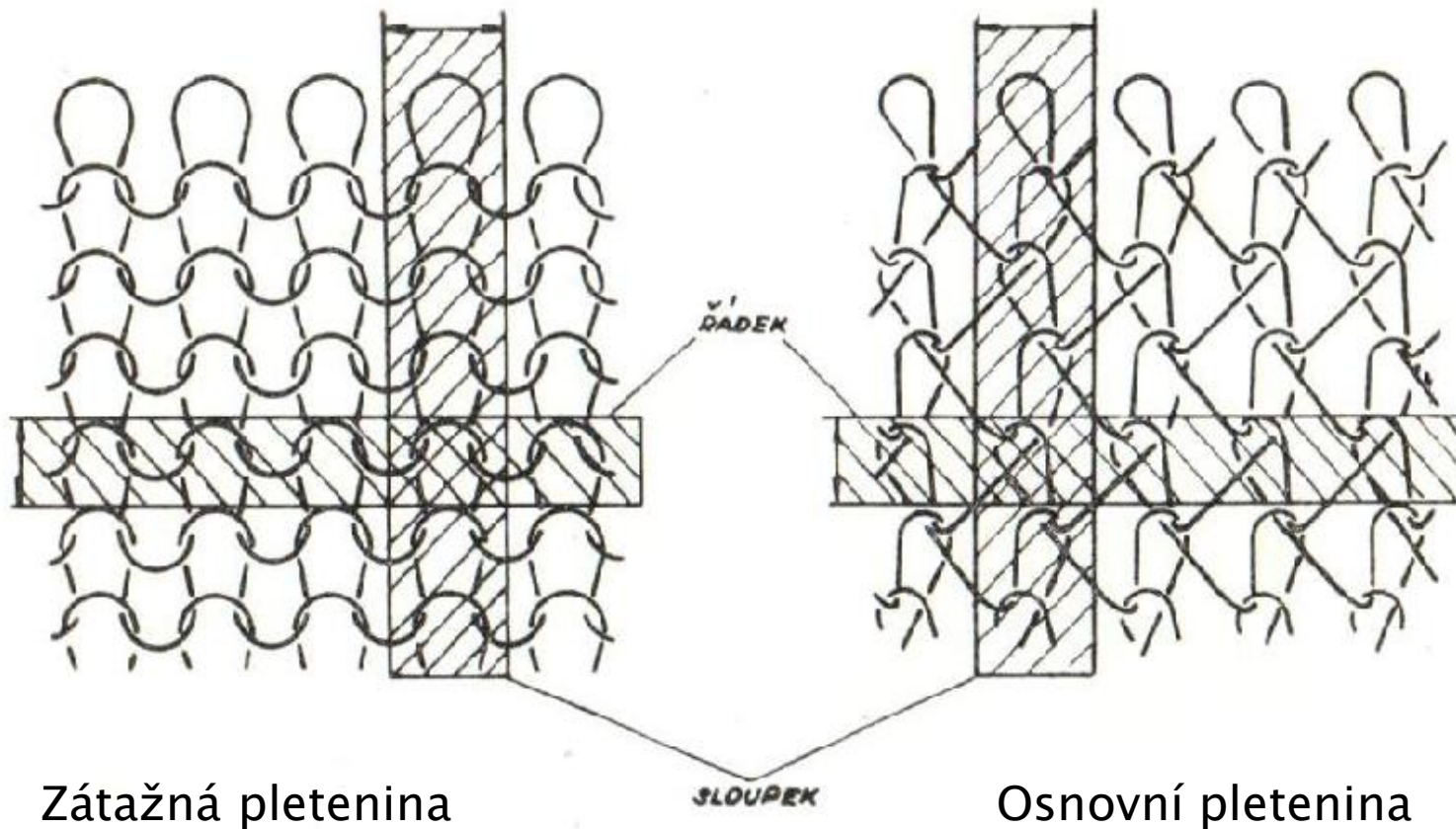
					x	x	x	x	x
x	x	x	x	x					
					x	x	x	x	x
x	x	x	x	x					
					x	x	x	x	x
x	x	x	x	x					
					x	x	x	x	x
x	x	x	x	x					

ryps podélný

PLETENÍ

- ❑ Pletení je způsob výroby pletenin (úpletů)
- ❑ Pletenina (úplet) je plošná textilie vytvořená postupným ohýbáním jednotlivých nití v kličky a vzájemným provlékáním.
- Řádek oček – seskupení oček po šířce tvořící vodorovnou řadu
- Sloupek oček – podélné seskupení oček

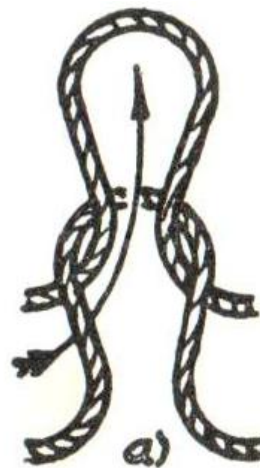
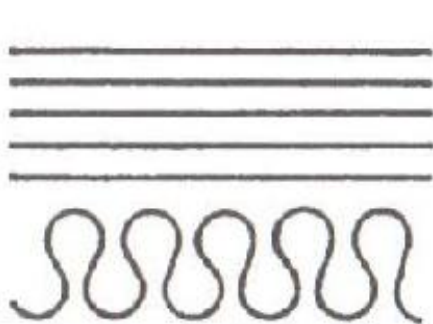
- Hustota pleteniny – je tvořena počtem řádků a sloupků oček

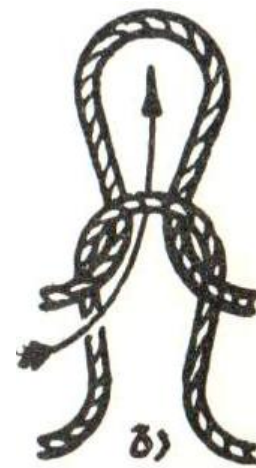
Zátažná pletenina

Řádek je vytvořen z jedné nitě, která přechází z hotového řádku na nový řádek oček

- Pletenina se dá po řádcích párat
- Očka mají jiný vzhled zepředu a jiný zezadu

a) očko lícní

b) očko rubní

Osnovní pletenina

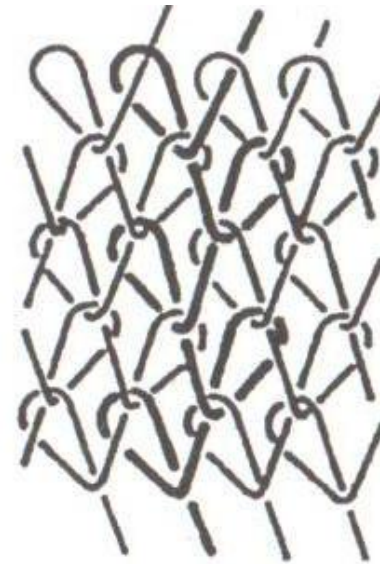
Řádky jsou tvořeny celou soustavou nití (osnovou), kladených současně na všechny jehly. Každá nit tvoří jedno nebo dvě očka v řádku, pak přechází do dalšího řádku.

Osnova

kladení

vazba

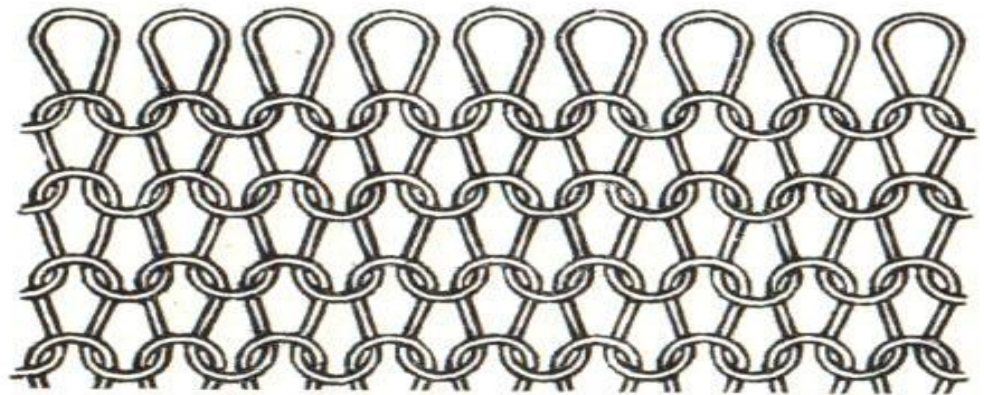

PLETAŘSKÉ VAZBY

ZÁTAŽNÉ PLETENINY

1. Jednolící zátěžné pleteniny

- všechny očka jsou obrácena lícem na jednu stranu a rubem na druhou stranu
- na líci vidíme očka ve tvaru písmene V
- na rubní straně obloučky

příčný řez jednolící
zátěžnou pleteninou

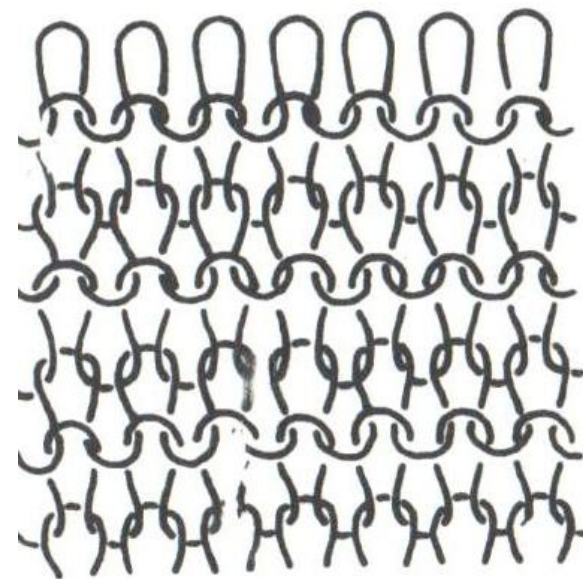

2. Oboulícní zátažná pletenina

- Některá očka sloupků jsou obrácena lícem na jednu stranu a očka jiných sloupků na druhou stranu
- Lícový charakter po obou stranách vznikne tím, že se úplet stahuje ve směru sloupků

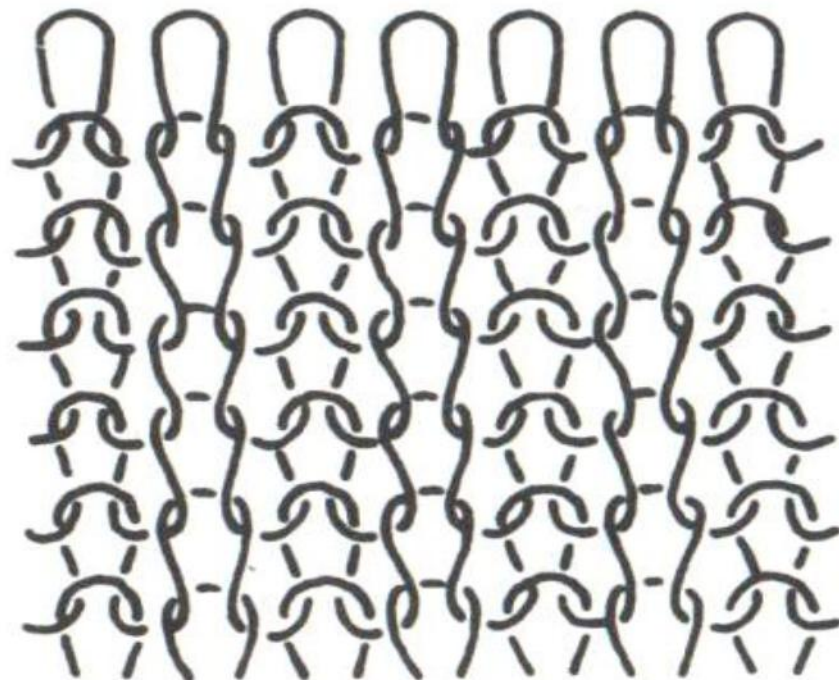
Příčný řez oboulícní h zátažnou pleteninou

3. Obourubní pletenina zátažná pletenina

Ve směru řádků se střídá lícový a rubový charakter – jeden řádek lícních oček, jeden řádek rubových oček

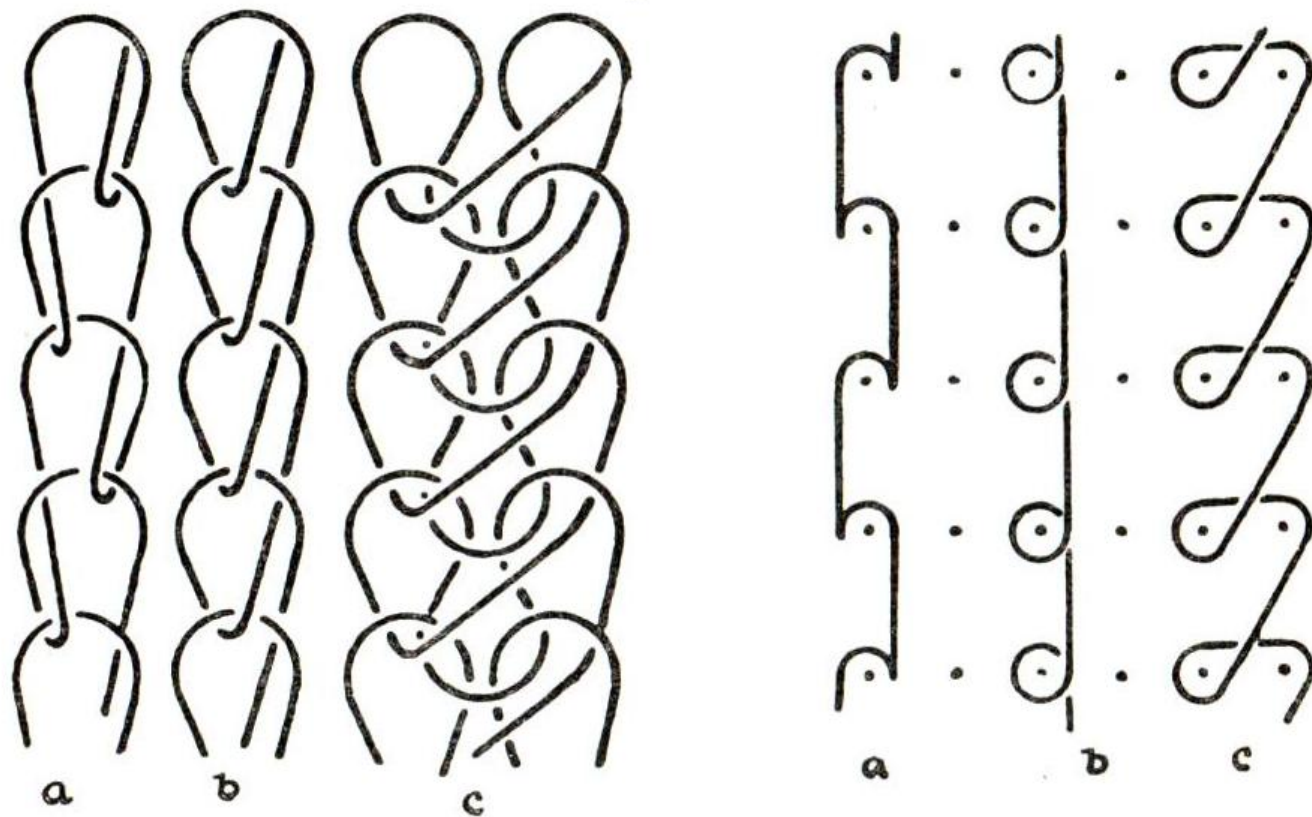

OSNOVNÍ PLETENINY

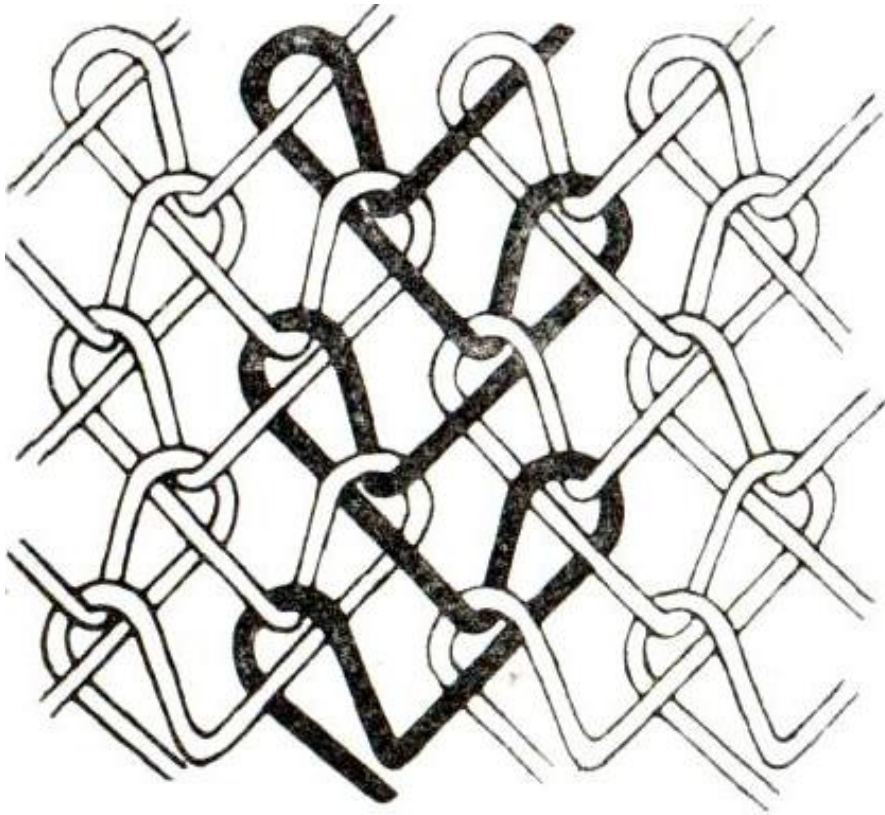
- Každý sloupek je tvořen jednou nití
- Od žátažných pletenin se liší vazbou i vzhledem
- Pletenina osnovní je obvykle kombinací dvou nebo více různých vazeb

Základní vazby osnovních pletenin:

- řetízek
- trikot
- sukno
- atlas
- kepr

Vazba a kladení řetízku. a – otevřené, b – uzavřené,
c – na dvě sousední jehly

Vazba trikotu

kladení trikotu

NETKANÉ TEXTILIE

Netkané textilie se vyrábějí z pavučin mykacího stroje. Zde jsou jednotlivá vlákna rozprostřena a pavučinky. Navrstvením několika pavučin na sebe a jejich vzájemným provazováním může vzniknout celistvý výrobek.

Rozdělení netkaných textilií podle způsobu zpevňování rovna na:

- textilie prošívané
- textilie proplétané
- textilie propichované
- pojené – laminované
- chemicky pojené
- plsti

Propichované textilie

- rouno se propichuje speciálními jehlami, čímž se rouno spojí

Použití: jako tepelní izolační vložka

Prošívání textilie

- rouno se spojuje prošíváním pevnými silonovými nitěmi

Použití: dekorační tkaniny

Proplétané textilie

- Rouno se proplétá vazbou řetízkovou, trikotovou, sukňovou.

Použití: dekorační tkaniny

Pojené – laminované

- Vznikají spojením textilie s vrstvou pružné polyuretanové pěnové vrstvy, která se lepením, spájením za tepla spojuje s lícním materiálem.

Použití: podšívky do pláštíků, zimní obuvi

Chemicky pojené

■ Vyrábí se:

- * impregnačí rouna
- * lisováním rouna za studena
- * lisováním rouna za tepla

Použití: ztužovací vložky do oděvů, koberce

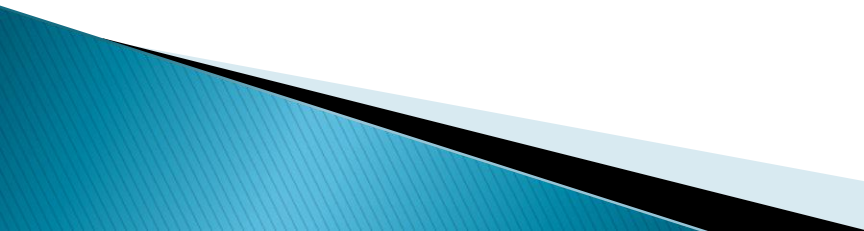
Plsti

- Vyrábí se tak, že se surovina navrství v určité tloušťce a účinkem tepla, tření a tlaku vznikne soudržná hmota zaklesnutých vláken

Použití: klobouky, technické tkaniny

Otázky k ověření znalostí

1. Jak vzniká tkanina?
  2. Co je to vazný bod?
  3. Co je to tkalcovská vazba?
  4. Charakterizujte vazbu plátňovou.
  5. Charakterizujte vazbu atlasovou.
  6. Charakterizujte vazbu keprovou.
  7. jaký rozdíl je mezi tkaninami a pleteninami?
  8. Co je zátažná pletenina?
  9. Co je osnovní pletenina?
  10. Jmenujte zátažné pleteniny a stručně je charakterizujte.
-

11. Jmenujte zátažné pleteniny a stručně je charakterizujte.
  12. Co jsou netkané textilie?
  13. Jak rozdělujeme netkané textilie podle zpevnování rouna?
  14. Co jsou plsti a na co se používají?
-